

DAČAK. in BENF. Chr. 192, 21. Vgl. गुणोत्कर्ष. — c) *das Ausnehmen, Beiseitelassen* Schol. zu KĀTJ. Çr. 1, 8, 13. 4, 6, 10. — d) = प्रीति HALĀJ. 1, 123.

उत्कर्षणा, an der ersten Stelle bedeutet वस्त्रोत्कर्षणा *das Ausziehen des Kleides*. उत्कर्षणी f. Bez. einer Çakti PAÑĀK. 3, 2, 30. — Vgl. उत्कर्षिणी.

उत्कर्षिणी f. Bez. einer Çakti WEBER, RĀMAT. UP. 326. — Vgl. उत्कर्षणी unter उत्कर्षणा.

उत्कल 1) sg. N. pr. eines Landes HALL 174. Verz. d. Oxf. H. 77, a, No. 131. °मेदिनी 181, b, 8. — 4) m. N. pr. eines Sohnes des Dhruva BHĀG. P. 4, 13, 6. Verz. d. Oxf. H. 23, a, 19.

उत्कलखण्ड (उ° + ख°) Titel eines Abschnittes des Skandapurāṇa Verz. d. Oxf. H. 84, b, 14; vgl. u. गुण्डिका und नीलमाधव.

उत्कलाप, उत्कलाप्य ist nach BENFEEY CAUS. von 2. कल् mit उद्; es bedeutet 1) *sich bei Jmd (acc.) verabschieden* PAÑĀK. 244, 25. ed. ORN. 53, 15. VER. in Gött. gel. ANZ. 1860, S. 736. — 2) *seine Frau aus dem väterlichen Hause heimführen* VER. in LA. (II) 17, 14. Gött. gel. ANZ. 1860, S. 736. — Vgl. उत्कलापन.

उत्कलापन (von उत्कलाप्य) n. *das Heimführen der Frau (acc.) aus dem väterlichen Hause* VER. in LA. (II) 17, 13. 19, 14.

उत्कलिका 1) KĀVJĀD. 3, 11. सौकलिका adj. KATHĀS. 59, 6. — 4) MĀRK. P. Einl. 2, wo fälschlich उत्कलिका gedruckt ist. — 1) 4) KATHĀS. 52, 288. 122, 110.

उत्कलिकाप्राय ŚĀH. D. 366. Verz. d. Oxf. H. 199, a, 2. 5. 11. 207, a, 6.

उत्कलित 3) die richtige Bed. ist unter 2. कल् mit उद् gegeben worden.

उत्कान्ति (1. उद् + का°) f. *ein überaus heller Schein (des Mondes)* ŚĀH. D. 319, 17.

उत्किरण (nom. act. von 3. कर् mit उद्) n. NAIŠH. 22, 47. fg. nach dem Schol. = उत्कृष्टं (d. i. तेषांस्वि) किरणम् und = संघट्टनम्.

उत्कीर्तन (von कीर्तय् mit उद्) n. *das Berichten, Bericht: भूतकार्याध्यानमुत्कीर्तनं मतम्* ŚĀH. D. 493. 471. उक्तस्यार्थस्य यत्तु स्यादुत्कीर्तनमनेकाधा 490.

उत्कील auch ŚĀ. zu RV. 3, 13. 16, welchem MUELLER und AUFRECHT folgen; vgl. übrigens ĀCV. Çr. 12, 13. 14.

उत्कुञ्चिका vgl. auch उपकुञ्चिका.

उत्कुट, उत्कुटकासन bedeutet *das Sitzen mit untergeschlagenen Beinen*.

उत्कुमुद्र (1. उद् + कु°) adj. *wo die Lotusblüthen herausgekommen sind: पयम्* KĀVJĀD. 2, 194, v. 1.

उत्कूलित (von 1. उद् + कूल = तूल) adj. *emporgerichtete Rispen —, — Büschel habend: °शैवल* ŚĀH. D. 294, 16.

उत्कृति Ind. St. 8, 132. 137. 281. 404. fg. *ein Metrum von 4 X 20 Silben* 107. 110. 285.

उत्क्रम 3) *das Emporsteigen* Ind. St. 8, 302.

उत्क्राधिनी (von क्रय् mit उद्) f. N. pr. einer der Mütter im Gefolge Skanda's MBH. 9, 2634.

उत्क्रान्ति 1) *Aufgang* BHĀG. P. 12, 12, 7. = ऋर्चिरादिगति Schol. — 2) *प्राणोत्क्रान्ति* *das Entweichen der Lebensgeister* KATHĀS. 72, 390. —

3) इन्द्राविष्वोत्क्रान्ति: heisst ein Ekāha ĀCV. Çr. 9, 7, 34.

उत्क्री (क्री mit उद्) N. eines Ekāha ÇĀÑKH. Çr. 14, 42, 8.

उत्क्षेप 3) °लिपि neben निक्षेप°, विक्षेप° und प्रक्षेप°, also wohl nicht N. pr.; vgl. ed. Calc. 144, 5, 6.

उत्क्षेपणा 1) *das Erheben (nach Einigen auch das Hinanwerfen)* als eine der fünf Grundformen der Bewegung KAṆ. 1, 1, 7. 29. TARKAS. 53. SARVADARÇANAS. 107, 1. BHĀSHĀP. 5. पादयोः BHĀG. P. 10, 14, 12. श्रापुधो-त्क्षेपणा ŚĀH. D. 232. उत्क्षेपणत्वं n. SARVADARÇANAS. 107, 1.

उत्खरिन्, die ed. Calc. 346, 8 liest उत्खलिन्.

उत्खली und उत्खली f. N. zweier Göttinnen LALIT. ed. Calc. 75, 16.

15. उखुली und मुखुली FOUCAUX 72. — Vgl. उत्खलिन् unter उत्खरिन्.

उत्खात n. *das Untergraben, Unterwühlen: अन्यत्परमृदोत्खातात्मके पेयां (श्राखूनां खलानां च) न विद्यते* Spr. 3681.

उत्तंस *ein auf dem Scheitel getragener Kranz: स एव रत्नोत्तंसेषु राज्ञामाज्ञां न्यवेशयत्* RĀĀA-TAR. 5, 138. bildlich: नद्यः फुल्लतीरमुत्तंसः VARĀH. BRH. S. 56, 7. उत्तंसम् *mit einem solchen Kranze schmücken: उत्तंसयिष्यति* कचोस्तव देवि भोमः VENIS. in ŚĀH. D. 146, 6. उत्तंसित *zu einem solchen Kranz gemacht, — verwandt: °पद्मा* adj. KATHĀS. 75, 83. उत्तंसित HARIV. 3327 falsche Lesart für उत्तंसित, wie die neuere Ausg. hat.

उत्तंसक m. *ein auf dem Scheitel getragener Kranz* VARĀH. BRH. S. 12, 6.

उत्तंसिका f. von उत्तंस in अशोकोत्तंसिका.

उत्तङ्ग KATHĀS. 74, 303. Verz. d. Oxf. H. 11, a, 14. 34, a, 10.

उत्तद्य ein Sohn Devadatta's Verz. d. Oxf. H. 81, b, 2.

उत्तपन m. Bez. eines best. Feuers NIRĀJAS. 30, a, 6. fgg.

उत्तम 1) a) उत्तमोत्तम *der vorzüglichste unter den vorzüglichen* WEBER, RĀMAT. UP. 353. PRASAṅGĀBH. 13, a. अत्युत्तमा *ganz vorzüglich* KATHĀS. 87, 4. — b) त्रीणि मन्त्रं मध्यममुत्तमं च स्थानान्याहुः सप्तयमानि वाचः RV. PRĀT. 13, 17. BENFEEY fasst उत्तमम् MBH. 3, 7109 als adv. in der Bed.

very loudly, aber es ist als acc. mit शङ्खप्रवरम् zu verbinden und gehört zu a). — c) RV. PRĀT. 1, 25. 5, 21. Bez. der Nasale 4, 11 (so zu lesen). VS. PRĀT. 1, 85. 89. 4, 113. 7, 11 (dieses die richtigen Zahlen).

AV. PRĀT. 1, 6. 11. 99. 2, 5. 20. — 2) b) älterer Bruder Dhruva's Verz. d. Oxf. H. 69, b, 7. ein Muni 80, a, 14. — 4) n. = उत्तमाङ्ग *Kopf* in मृ-गोत्तम (s. d.) = मृगशिरम्.

1. उत्तमश्लोक (उ° + श्लोक) m. *der höchste Ruhm: समानानामुत्तमश्लोको* अस्तु TS. 5, 7, a, 3.

2. उत्तमश्लोक (wie eben) adj. *von höchstem Ruhme, Beiw. Kṛṣṇa's* BHĀG. P. 10, 23, 20. 43.

उत्तमश्लोकोत्तोर्य m. N. pr. eines Autors HALL 97.

उत्तमसुख (उ° + सुख) m. N. pr. eines Lehrers HALL 122.

उत्तमोत्तमक (von उत्तम + उत्तम) n. Bez. einer Art von Gesang ŚĀH. D. 509. 504.

उत्तमोत्तरीय (उत्तम + उ°) m. N. pr. eines Grammatikers TAITT. PRĀT. 1, 8 in Ind. St. 4, 181.

1. उत्तर 1) b) कोशल्लेषु R. 7, 107, 7. 17. आचार्याः WILSON, Sel. Works 1, 37. उत्तरस्यायनतः *des Ganges nach Norden* (vgl. उत्तरायणा) WEBER, GĀJ. 107. °मार्ग Nax. 2, 373. 378. VARĀH. BRH. S. 9, 6 (vgl. 4). 47, 9; vgl. उत्तरवीधि. — c) BHĀG. P. 10, 37, 6. — d) त्रिषु त्रिषूत्रादिषु d. h.